

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„Полицијски гласник“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета од 20. новембра 1907. године Бр. 7766, донето на основу тачке 9. чл. 144. Устава, које гласи:

да се Д-р Петар Пајић, санитетски капетан II класе у Ужицу, родом из Шапца, а који је одрастао у сремској Митровицији поданик угарски, по молби својој прими у српско поданство заједно са својом женом Даницом, изузетно од § 44. грађанског законика, пошто је поднео уредан отпуст из својег садашњег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. новембра 1907. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а на основу члана 34. закона о пословном реду у Државном Савету, одобрено је решење Државног Савета, од 20. новембра 1907. године Бр. 7791, донето на основу тачке 9. члана 144. Устава, које гласи:

да се Адолф Мајер-Велентруп, пастор евангелиске црквено-школске општине у Београду, родом из Белхорета у Немачкој и поданик немачки, по својој молби прими у српско поданство са својом женом Матилдом, изузетно од § 44. грађанског закона, пошто је поднео уредан отпуст из својег досадашњег поданства.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 28. новембра 1907. г. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

О КРИВИЧНОЈ ОДГОВОРНОСТИ са теоријског гледишта.

од
Д-ра Бранислава Петронијевића

(Пастарак)

Да је појам урачуњивости могућ и на становишту детерминистичком — што, као што је познато, индетерминисте

потпуно одричу — ми смо показали анализом општег логичког појма одговорности и сад нам још само остаје да видимо, да ли се детерминистичко становиште у области кривичне одговорности може исто тако поставити независно од разлога казне као што је то несумњиво случај за индетерминистичко становиште. Јер животиње, биљке и мртве ствари (као донекле и свесне субјекте (људе) у стању душевне болести и стањима несвесности и неразвијености) — а то су субјекти који се сматрају за кривично неразумљиве — не могу се за нарушење кривично-правних норми на индетерминистичком становишту казнити, па било да је разлог казни одмазда за учињено дело или да јој је разлог у утицању на остале људе просто зато што је код свију тих субјеката слободна воља искључена (код мртвих ствари она је искључена, јер су оне у опште без свести, код биљака и животиња она је искључена јер је ступањ развитка њихове свести у томе правцу минималан, тако исто и за душевно болесне, као и за децу може се тврдити да је њихова свест таква да је у њој слободна воља искључена, што међутим нарочито у извесним случајевима душевне болести није тачно), а тако исто ако је разлог њен утицање на саме „преступнике“, јер се код свију оних субјеката где слободне воље нема она не може ни јавити. Сасвим друкчије стоји међутим ствар на детерминистичком становишту. Ако се на овоме становишту као разлог казни истави одмазда (Vergeltung) онда су сви у логичком смислу урачуњиви субјекти урачуњиви и у кривично-правном смислу т. ј. свака ствар, па била она свесна или не, мора бити кажњена за учињено противправно дело (дреп који падне са крова па убије човека тада је у истом смислу кривично одговоран у ком је и човек који убије другог човека), пошто свест на детерминистичком становишту, као што смо раније видели, не може, с обзиром на претпостављену нужност феномена, играти никакву улогу³⁾. Исто тако на детерминистичком становишту немогуће је одвојити кривичну урачуњивост од логичке урачуњивости ни онда када

³⁾ Диста заступници одмазде казне у кривичном праву само су тако у стању да избегну ову апсурдну конвенцију што одмазду казну у исто доба схватају као циљну као што то чини н. пр. Меркел („Види о њему чланак Dr. M. Liepmann-a „Die Bedeutung Adolf Merkel's für Strafrecht und Rechtsphilosophie“ у „Zeitschrift für die Gesamte Strafrechtswissenschaft“ hgb. v. Fr. Loszt, Bd. XVII, S. 638—712) и што становиште генералне мешају са становиштем специјалне превенције.

се казна схвати као циљна ако се циљ њен схвати да је у утицају на целину људског друштва (генерална превенција). Јер на основу чега треба тада да се искључе мртве ствари, биљке и животиње, као и људи душевно болесни и људи у стањима несвесности и неразвијености из кажњавања? Разлог томе мора очевидно лежати у нечему, што није сам разлог кажњавања, пошто се кажњавањем хоће да утиче на друге људе да не чине кривична дела. Рече ли се да је то зато, што су ти субјекти несвесни или недовољно или ненормално свесни, онда очевидно треба навести и сам разлог зашто их та њихова несвесност или недовољна свесност чини неподобним за кажњавање, а то је очевидно кретање у кругу, из чега просто излази да се такав разлог на детерминистичком становишту генералне превенције не може навести.

Само ако се за циљ казне постави њен непосредни утицај на преступника, да би се исти спречио од даљег вршења кривичних дела, могуће је одвојити појам кривичне урачуљивости од појма логичке урачуљивости. Јер у овом случају очевидно је да се мртве ствари, биљке и животиње не могу кажњавати, пошто казна није у стању да на њих утиче тако како би спречила да они не буду и у будуће произвођачи истих, а тако исто ни душевно болесни ни деца не могу се кажњавати, док кажњавање душевно здравих за дела учињена у стању несвесности само онда има смисла ако су они сами та несвесна стања проузроковали (у овом случају, као што се види, може се тек с великом напетом детерминистичко становиште одржати, пошто се свесни субјект може увек сматрати за делимични узрок својих несвесних стања, с тога конзеквентни детерминиста мора негирати апсолутно урачуљивост несвесних стања). Појам кривичне урачуљивости као такав могућан је дакле на детерминистичком становишту само тако ако се казна схвати као циљна и ако се за циљ њен узме специјална превенција.

Пошто смо на тај начин показали да је и на детерминистичком становишту, и ако само у једном једином сасма одређеном случају, појам кривичне урачуљивости могуће одвојити од појма опште логичке урачуљивости (и тиме показали да је кривична одговорност као специјална област опште логичке одговорности и на детерминистичком становишту могућа), сада ћемо прегледати главније детерминистичке одредбе појма кривичне урачуљивости.

Две такве одредбе од стране детерминиста од нарочите су важности и од принципијелног значаја, с тога ћемо ми само о њима опширније говорити док ћемо друге неке само споменути. По једној од тих, коју је поставио Меркел,⁴⁾ *урачуљив је онај свесни субјект (нпр. човек) чије радње потичу из његовог урођеног карактера, или, као што Меркел каже, урачуљивост је „способност делања по сопственој мери“*. Ова дефиниција почива на једној у филозофским детерминистичким круговима нарочито јако распрострањеној дефиницији „слободне воље“ и чини само конзеквентније извођење њено. Одбацујући слободу воље у апсолутном индетерминистичком смислу њеном, многи детерминисти хоће на име ту слободу да одрже у релативном, тако званом „психолошком“ смислу њеном, тврдећи да је воља у толико слободна, у колико свесни субјект у својим вољним акцијама није подложен саопшним утицајима већ само и једино преставама и осећањима, који чине садржај његовог унутрашњег психичког живота. Тиме они хоће да одрже и непосредно осећање слободе: по њима ово осећање значи само да се све може чинити што се хоће али не да се може све и штети што се хоће, по њима то

4) Види о томе наведени чланак Липманов у Листо-овом часопису Bd. XVII.

осећање значи осећање слободе делања али не и воље, оно значи да је наше вољно делање зависно само од нас, никако не од спољнег света или, друкчије речено, да је наша воља одређена унутрашњим чисто психичким мотивима а никако не агенцијама спољнег света,⁵⁾ у кратко речено тврђењем да је наша воља слободна у овом психичком смислу хоће да се створи потпун еквивалент за индетерминистичку вољу на детерминистичком становишту, и да се избегну све тешкоће које за појам урачуљивости настају кад се напусти индетерминистичко становиште. Али то је избегавање тешкоћа у у ствари сасвим илузорно Јер тврђење да се слобода воље састоји у раду према унутрашњим психичким мотивима води очевидно признању да и душевно болесни мора у моменту кад врши извесну радњу бити сматран за слободног, јер и код њега је та радња одређена чисто унутрашњим мотивима (спорелно је овде што ти мотиви не дејствују формално), према томе и душевно болесни био би кривично одговоран за учињено дело. Да би избегао ову конзеквенцију „психологичке“ дефиниције слободне воље, Меркел је овој дефиницији додао још ограничавајућу ознаку, по којој се само онај индивидуум има да сматра за слободног, чија дела стоје у сагласности са сталном особеношћу његовом, са његовим карактером. И доиста ако се слобода воље стави у делање по чисто унутрашњим мотивима онда је индивидуум у овом смислу све слободнији што су ти унутрашњи мотиви унутрашњи т. ј. што више одговарају сталним карактерима интелектуалним и емоционалним особинама датог индивидуума. На основу ове дефиниције „слободе“ душевно болесни истина не би био више слободан, јер његове радње не би одговарале његовом урођеном карактеру (он је друга личност различна од пређашње у здравом стању), али рођени и непоправими злочинци морали би се по њој сматрати за слободне, тако исто и душевно неразвијене индивидуе (идиоти) биле би слободне и по томе урачуљиве.⁶⁾ Као што се види, Меркелова дефиниција урачуљивости води до апсурдних резултата, што није чудо кад се зна, да је појам слободе, на коме она почива, илузоран и бесмислен. Јер права слобода воље лежи у делању независном од мотива а не у делању по мотивима, па било да су ови спољашњи или унутрашњи, шта више може се рећи да што год је неко у својим радњама више подложен чисто унутрашњим мотивима да је он тиме све мање у правом смислу слободан, јер је све мање у стању да се својом слободном вољом одупре влади тих мотива, и отуда није никакво чудо што баш те врсте индивидуа, које су у својим радњама потпуно одређене унутрашњим мотивима, нису у ствари ни мало слободне. Рођени злочинци (ако такви доиста постоје) и идиоти пример су таквих индивидуа, ми их не можемо не само према строгом индетерминистичком појму урачуљивости него ни иначе сматрати за урачуљиве, док би међу тим они према Меркеловој дефиницији урачуљивости били потпуно урачуљиви, шта више преставаљали тип урачуљивости. Према томе Меркелова детерминистичка одредба урачуљивости не може се никако одржати.

(наставиће се)

⁵⁾ В. нпр. А. Schopenhauer.

⁶⁾ По овој дефиницији, духовито примећује Лист (Види његову полемику са критичарима његовог предавања „о кривичноправној урачуљивости“ у Bd. XVIII његовог часописа стр. 260, 1), идиот био идеал урачуљивости, јер нигде свест „истог ја“ („identité du moi“), који у промени утисака остаје непроменљиво, не постоји у тако јасним контурама као овде. Упореди са овим и Липманове примедбе против Меркелове дефиниције у његовој књизи „Einleitung in das Strafrecht 1900 г. 94, 5 (треба споменути да је Липман раније био присталица Меркелове теорије).

О ОДГОВОРНОСТИ ЗА НАКНАДУ ШТЕТЕ.

(НАСТАВАК)

У вези са досада казаним интересантно је и решење питања о т. зв. *compensatio lucri et damno*, т. ј. у коме обиму при одређивању будуће заслуге услед телесне повреде ваља узети у обзир оне користи, које повређени услед повреде добија — на пр. чиновник буде услед телесне или душевне неспособности, као последица повреде, стављен у пензију или радник по закону о осигурању радника добије накнаду због телесне неспособности, као последице повреде, или повређени је био осигуран код кога друштва на случај повреде телесне, на му друштво осигурану суму исплати и т. сл. Ово питање није изрично регулисано ни у аустријском ни у немачком грађанском законнику због тога, што је било тешко донети таку одредбу, која би за све могуће случајеве била погодна⁵⁹⁾, те се то питање има решити по општим принципима о појму накнаде. С погледом на ове немачки су правници мишљења, да сума добивена по уговору осигурања не смањује накнаду, коју је повредилац дужан повређеном дати, пошто је сума осигурања накнада за премије које је повређени или неки трећи за њега плаћао, а наступела повреда је само услов, за који је исплата везана. Међу тим кад чиновник или друго лице на основу уговора о ступању у службу дође у пензију због телесне или душевне неспособности, као последице повреде, онда се ово има узети у обзир, пошто се претрпљена штета у ствари састоји из диференције између раније плате (и њеног евентуалног увећања) и пензије. Нема сумње да би овако решење овога питања и по нашем грађанском законнику било оправдано.

Да ли је повреда, услед које је настао губитак будуће зараде, причињена из зле намере или небрежења, нема утицаја на обвезу за накнаду исте. Повредилац је дакле дужан по горе изложеним основима платити накнаду за изгубљену зараду и онда, кад је повреду из небрежења нанео.

Најзад остаје нам још да видимо како се плаћа накнада за зараду, коју повређени губи услед телесне повреде. Овде су могућна два начина плаћања: или у одређеним ратама (месечним, тромесечним, годишњим) или од једном платити извесан капитал као накнаду за зараду, које ће се повређени лишавати. Немачки грађански законик (§ 843.) прописује да се у оваким случајевима има повређеном плаћати пресудом одређена рента у новцу и то увек за три месеца у напред. Међу тим повређеном се даје право, да у место ренте тражи, ако важан узрок постоји, исплату накнаде за зараду коју губи од једном, у одређеној суми капитала. Дужност је суда тада да утврди, колики ће тај капитал бити и да ли тај „важан узрок“ постоји (на пр. ако повређени хоће да се сели у другу државу, те се боји тешкоћа око наплате појединих рата итд.) По аустријском грађанском законнику није ово питање изрично регулисано, а такође ни по нашем. Међу тим у § 888. (аустр. 1418.) грађ. зак. вели се да „у неким случајевима сама природа ствари рок плаћања показује; тако за плаћање ужитка, ако погодбе нема, рок је на месец дана напред и припада уживаоцу баш да пре свршетка месеца умре.“ Према овоме суд ће при досуђивању накнаде за изгубљену будућу зараду у првом реду досудити исплату њену по начину, на који су се парничари сложили. Не буде ли у овом питању њихове сагласности, онда ће осудити тужену страну да накнаду плаћа једномесечно у напред. Наравно да се обе стране могу доцније сложити да се, на место даљег месечног плаћања, плати

од једном извесна сума за свагда или у опште да се исплата на други начин или у другим роковима врши.^{60) 61)}

4. На послетку у § 820. грађ. зак. прописује се, да ће онај, који другога телесно повреди, бити дужан платити „и за претрпљене болове, ако се захтева.“ Ова сума, која се за претрпљене болове плаћа, јесте накнада за т. зв. нематеријалну штету, о којој је већ у почетку ове расправе било говора — в. § 1 бр. 2. У погледу одмеравања величине оне суме, која се као накнада за претрпљене болове повређеноме има досудити, меродавна је јачина и трајање физичких и психичких болова повређенога. Имовинско стање повређенога нема утицаја на величину накнаде за претрпљене болове. Истина могло би се рећи: сиромаш човек, научен на муку и невољу, очврснуо под тешким телесним радом, лакше сноси извесну телесну повреду, негови су болови мањи но они богатога од исте повреде, који и лакшим боловима подлеже. Према томе изгледало би да накнада за претрпљене болове треба да зависи од имовинскога стања повређенога. Али с друге стране оваким консидацијама признавало би се, да се телесни интегритет богатога човека више цени од сиромашовог. А пред законским прописима треба да су и богати и сиромаси равноправни. Исто је тако без утицаја на величину накнаде за претрпљене болове и имовинско стање штетника. Ово је пак тако с тога, што се накнада за претрпљене болове не сматра као нека приватна казна. Јер кад би то било, онда би се збиља сума за претрпљене болове имала одредити с обзиром на имовно стање штетника, пошто новчана казна, ако се хоће да своју задаћу испуни, треба да буде одређена према имовном стању онога, кога казна има да постигне тако да је он осети. Многи писци мишљења су, да на величину накнаде за претрпљене болове има утицаја степен кривице штетникове: већа ће се накнада досудити, ако је повреда злонамерно или из крајњег небрежења нанесена него онда, ако се је то услед мањег немара десило. И сасвим умесно. И ако ова накнада није казна за штетника, ипак је право, да теже последице снажу онога, који намерно или из крајње небрежљивости другога повреди. Болови телесни које повређени трпи, истина једнаки су и код повреде из *dolus-a* односно *culpa-e lata-e* и код оне из *culpa-e levis*. Али душевно узбуђење код повређенога веће је кад му се повреда из *dolus-a* односно *culpa-e lata-e* нанесе. За то је и право и ако није правно консеквентно, да у овом случају накнада за претрпљене болове буде већа.

С обзиром на све горе речено суд има да одреди величину накнаде за претрпљене болове. Како се у овоме погледу поступало у Аустрији, и како би требало да суд при решавању овога питања поступа, најбоље износи чувени теоретичар и практичар Штајнбах: „У извесном правцу свакојачко се грешило при одређивању накнаде за претрпљене болове. У ранијим деценијама биле су накнаде и сувише незнатне; у но-

⁶⁰⁾ Немачки грађан. зак. (§ 843) прописује да суд може у пресуди, којом осуђује повредиоца наложити му, да даде обезбеђење за исплату досуђене ренте као накнаде за изгубљену зараду. У нашем грађан. законнику нема изрична прописа о томе. Али како су и по њему предвиђене судске залоге (§ 306), то мислим да тужилац може тражити, да суд пресудом наложи повредиоцу давање обезбеђења. Међу тим ако је то пропуштено учинити, може повређени по добијеној пресуди тражити обезбеђење по општим правилима грађан. суд. пост. (§§ 377 и сл.). Осуђевање наплате досуђене зараде стављањем забрана и других терета на имање осуђенога може повређени нападати тужбом по § 303. а. грађан. законика. По чл. 6. зак. о накнади штете при железн. саобраћају суду је изрично признато право да решава о томе „да ли ће се, на који начин и у колико да обезбеди досуђена накнада и издржавање.“

⁶¹⁾ По чл. 6. зак. о накнади штете при железн. саобраћају може суд досудити годишње издржавање, ако се стране не сложе на одсечну суму једном за свагда.

вије доба можда и сувише велике. У извесним пресудама се предвиђа, да досуђивање накнаде за претрпљене болове никад не сме тако далеко ићи, да се повређени из једне социјалне класе у другу класу премешта⁶²); изломљена рука не сме постати главни згодитак за повређенога. За тим бива, да се накнада за претрпљене болове тако велика одреди, да изгледа већа накнада за губитак једног телесног уда него целокупна накнада штете, чија би се исплата за уништење дотичне личности могла потраживати. Свакојако да ово иде и сувише далеко.“ В. код Штубенрауха II стр. 694.

Обавеза за плаћање суме за претрпљене болове прелази, као и друге обвезе, на наследнике повредиоце. Она дакле у погледу учиниоца повреде није чисто личне природе, већ је везана за имање оштетитеља, и наследник овога мораће исту исплатити из наслеђенога имања (§ 825), а и из свога сопственога, ако се наслеђа без пописа примио (§ 488). Међутим потраживање исплате суме за претрпљене болове јесте *чисто личне природе и не прелази* на наследнике повређенога, осим ако је повређени за свога живота подигао тужбу за наплату ове суме или се са учиниоцем о плаћању исте поравнао. У једној својој пресуди аустријски Врховни Суд овако се изражава у погледу овога питања: „Онако исто као што се болови тичу само личног осећања и као што се само по овоме о њима суди, исто се тако мора и право на повчану накнаду за претрпљене болове сматрати понајпре као чисто лично. Јер у опште за постојање потраживања меродавно је лично схватање, те се с тога и при одређивању његове величине мора узети у обзир лично осећање повређенога. Ово право, постаје саставни део имовине повређенога а тиме по § 531. грађ. зак. предмет преноса на наследнике, тек онда, кад повређени ово потраживање још за живота свога почне остваривати. Услед тога се изрично у § 1325. наглашава, да ће се накнада за претрпљене болове плаћати само „по захтеву“ — додатак, који би био излишан при другачијем тумачењу. Све ово, што је у овој пресуди казано, важи и за наш грађански законик. Јер и у нашем § 820. (који одговара аустријском § 1325.) казано је, да ће се накнада за претрпљене болове платити „ако се захтева“. Овако је исто и по немачком законнику § 817.

5. Из телесних повреда често следује и **смрт повређенога**. За тај случај налази се у § 821. грађан. законика ова одредба: „Ако би од такве ране и смрт следовала, па би сироте остале, жена и деца, онда се особена наплата чини и за то.“ У аустријском грађан. законнику налази се о овоме ова одредба у § 1327: „Ако услед телесне повреде наступи смрт, онда се морају накнадити не само сви трошкови, већ и оно, што су заостала жена и деца тиме изгубили.“⁶³

Кад тај случај наступи, да повређени услед повреде умре, онда се обвеза на накнаду штете по нашем грађанском законнику (§§ 820. и 821.) простире на ово:

а. Трошкове чинјене око лечења умрлога, мора учинилац дела накнадити ономе, који је исте поднео. И овоме случају

⁶²) Тиме што ће на пр. радник, добијањем велике накнаде за претрпљене болове, од један пут постати рентнијер.

⁶³) Немачки грађански законик садржи о томе ово наређење у § 844: „У случају убиства онај, који је дужан дати накнаду, обавезан је накнадити погребне трошкове ономе, који мора исте да поднесе.

Ако је убијени у време повреде стајао према неком трећем лицу у таквом односу, по коме му је силом закона дужан био давати издржавање или је то могао бити, и ако је том трећем лицу услед убиства одузето право на издржавање — онда је учинилац обавезан трећем лицу плаћањем новчане ренте дати накнаду штете у толико, у колико би убијени за време вероватног трајања свога живота обавезан био давати издржавање; прописи § 843. одељ. 2. до 4. аналого се примењују. Обвези на накнаду има места и онда, ако је треће лице у време повреде било зачето, али још није било рођено.“

за ово важи оно, што је горе под бр. 2. овога параграфа казано.

б. Погребне трошкове, учињене према сталежу покојниковом и месном обичају. У теорији је спорно питање: да ли учинилац треба да сноси и погребне трошкове. Има писаца, који сматрају да учинилац није дужан погребне трошкове сносити, јер, веле, повређени би, баш и да није било повреде, морао једном умрети, те би погребни трошкови из његовог имања морали бити плаћени. Међу тим други писци с основицом узимају, да *садашње* плаћање погребних трошкова потиче од повреде, коју је учинилац умрломе нанео, и за то он има њих да сноси као последицу свога недозвољеног поступка. Ја мислим да би тако имало бити и по нашем грађанском законнику (§ 800).

в. Издржавање жени и деци покојниковој. Поред горе реченог штетник мора накнадити издржавање жени и деци покојника којег се они услед његове смрти лишавају. Кад је у питању жена са својим издржавањем, онда ово припада не само жени, која је до смрти убијенога живела са њим у браку, већ и разведеној, ако је муж био извршном пресудом осуђен да јој даје издржавање. Што се тиче деце убијенога, право на потраживање и издржавања имају брачна деца његова и то како она, која су у време задате смртоносне повреде рођена, тако и она која су у то време била само *зачета*, а после смрти оца рођена. Али право захтевати издржавање од учиниоца имају и *усвојена* деца (по §§ 137, 143 и 144 грађ. зак. у вези са § 136), а такође и *ванбрачна*, ако су у времену повреде од оца за своју призната (§ 130. 2. одељ.), а мати није у стању сама издржавати их. Како је по § 131. и ванбрачни отац дужан издржавати своје ванбрачно дете, то се убиством очевим оно лишава тога издржавања услед кривице повредиоца, за то је дужност овога, да даде издржавање.

Као што се из § 821. види наш законодавац спомиње само жену и децу као лица, којима припада право тражити издржавање од повредиоца. Тако је исто и по § 1327. аустријског законика. С тога настаје питање: имају ли права да траже издржавање од повредиоца родитељи умрлога и трећа лица, која су од њега примала издржавање, а која су услед његове смрти тога издржавања лишена. Пракса аустријског Врховног Суда не допушта растегљиво тумачење § 1327. и признаје *само* удовици и деци убијенога право да траже издржавање. Међу тим угледни писци (на пр. Krainz В. 2. стр. 314) признају то право и по аустријском законнику „свима који су услед убиства претрпели уштрб у дохоцима, које су до сад имали или које су могли у будућности с вероватноћом очекивати по обичном току догађаја.“ Што се нашега законика и права тиче, ја мислим да би се наређење § 821. имало *аналого применити* на сва она лица, којима је убијени *по закону* дужан био давати издржавање у моменту нанесене му повреде.⁶⁴ Да би овака примена § 821. одговарала вољи законодавчевој несумњиво је. Отац и мати и друга лица, која су у тако блиском сродничком односу са убијеним стајала, да га је закон на издржавање њихово обавезивао (§§ 127. и 119.), налазе се, у погледу издржавања, према убијеном у истом положају, у коме се према њему налазе и жена и деца. Јасно је да би законодавац и та лица изрично обухватио §-ом 821. да је на то, у моменту стварања законскога прописа, мислио. С тога радимо сасвим у његовом духу, кад одредбу § 821. и на њих проширујемо. Да је овако тумачење правилно,

⁶⁴) Овако је ово питање решено по закону о обвези за накнаду штете учињене смрћу и телесном повредом при железн. саобраћају. В. чл. 2.

WWW.UNILIB.RS
 поткрепљујем и тим разлогом, што оно одговара оном значају, који породични и сроднички одношаји имају у нашем животу по схватању нашега народа.

У погледу величине издржавања, које овлашћена лица могу потраживати, меродавна је она количина, коју би овлашћена лица могла од умрлога према његовом имовном стању захтевати. И жена и деца богатога покојника могу од повредоца онако издржавање тражити, како су код мужа односно оца уживали. Без значаја је дакле имовно стање повредоца. Али на сваки начин при одређивању издржавања ваља узети у обзир вероватно трајање живота убијенога (јер за ово би време најдуже трајала његова обвеза давати издржавање), о чему би се имало и лекарско мишљење саслушати. При овоме ваља имати и то на уму, да је, с погледом на овлашћено лице, повредилац дужан овоме дотле давати издржавање, докле би овлашћени и од самога убијенога имао права то захтевати (тако док мушко дете не постане пунолетно, женско док се не уда, удовица док се не преуда). Сама пак исплата издржавања одређује се, ако нема споразума странака, по нахођењу суда или једном за свагда у виду извесне суме као капитал или као једномесечно издржавање у напред свакога месеца. У погледу осигурања досуђеног издржавања важи оно, што је горе код разлагања о изгубљеној заради казано (бр. 3 исти §). И у оном случају, кад су жена и деца убијенога имућни, те се могу издржавати од свога (и наслеђенога од убијенога) имања, повредилац је обвезан дати им накнаду, која се тада односи на оно, што су она смрћу убијенога, као породичног старешине, изгубили. Тада није у питању, издржавање заостале жене и деце, него губитак оних користи, које жена и деца од свога мужа односно оца имају: искусно управљање кућом и имовином, упућивање на правилан пут у животу, заштита према трећим лицима и т. сл. За губитак свега овога дужан је повредилац дати накнаду, јер то излази из одредбе § 821, која се, истина, у првом реду тиче издржавања, али се и на горе речене користи односи.

Све ово што је до сада казано важи и онда, кад је убијено лице било *женска глава*, која се о кући и деци — на место умрлога или несталог или болеснога мужа — старала.

Смрт од повреде може или одмах наступити или после извеснога времена. И у овом другом случају повредилац је дужан дати горе побројане накнаде. Колико времена треба да протече од повреде до смрти, те да би се ова накнада могла тражити, не може се одредити. Главно је да постоји несумњива узрочна веза између повреде и смрти дотичнога лица, да је дакле смрт последица повреде.

§. 7. Нарочито о накнади штете при повредама личне слободe, части и имовине.

Кад је говор о накнади штете због повреде личне слободe и части, онда ваља имати на уму, да та штета може бити или т. зв. *имовинска штета*, т. ј. уштрб, који неко претрпи у својој имовини услед повреде своје слободe или части, или т. зв. *нематеријална штета*, која се не тиче имовине, већ онога бола, непријатности и срамоте, које је неко повредом своје слободe или части претрпео. И о једној и о другој врсти штете било је већ говора у § 1. ове расправе.

1. О накнади штете при *повредама личне слободe и части* садржи наш грађански законик кратку одредбу у § 822. »Штета се мора и она накнадити, која би са повредом слободe чије или части и поштења или имања туђег проузрокована била.« Много је пак опширнији и јаснији аустријски гра-

ђански законик у §§ 1329. и 1330.⁶⁵⁾ Али несумњиво је, да се и по нашем грађанском закону може у случају *повреде личне слободe* тражити оно, што се допушта у § 1329. аустр. грађ. законика. У првоме реду дакле повраћај одузете личне слободe, успостављање онога стања, које је пре лишења слободe постојало (§ 818. грађ. зак.) То пак лишење личне слободe може бити врло разнолико: затварање у какву зграду, одвођење у шуму, присиљавање на неку радњу или нерадњу (у коме је случају принудилац дужан престати са принудом), насилно или вараличко вођење по свету у циљу проојачења или постизавања других неморалних а и моралних поступака. У главном се појам лишења личне слободe по грађан. закону поклада са истоименим деликтом из казненога права, али појам лишења личне слободe по грађанском закону шири је. Извесно дело може бити и некажњиво, као лишење личне слободe, по казненом закону, па ипак да се услед њега рађа обвеза на накнаду штете. Нарочито ваља имати на уму, да обвеза на накнаду штете постоји и онда, кад би неко услед непажње или заблуде, за коју је сам крив, кога слободe лишио.⁶⁶⁾ Поред враћања пређашње слободe, онај који је кога противправно слободe лишио, дужан је накнадити и ону *имовинску штету*, коју је слободe лишени одиста претрпео, на пр. надничар може тражити зараду, коју за време лишења слободe није добио од предузимача, код кога је радио. Буде ли лишење слободe извршено из зле намере или крајњег небрежења, онда је учинилац по § 819. дужан и евентуални измакли добитак накнадити. В. § 1. ове расправе под бр. 3. У случају, кад се слободe лишеном пређашња слобода не може више повратити (на пр. слободe лишени продат је у ропство у далеке земље, или се не зна где је одведен), аустријски законодавац признаје жени и деци овога лица накнаду исто онако, као и при убиству. И ако у § 822. нашег грађан. зак. о томе нема ни помена, ипак ја мислим да тој накнади има места и по нашем закону. У оваком случају имало би се поступити аналого пропису § 821. грађ. закона. Тада би важило оно, што је у § 6. ове расправе под бр. 5. в. казано. По аустријском праву спорно је, може ли онај, који је противправно лишен слободe, захтевати и накнаду горе у почетку овога параграфа споменуте *нематеријалне* штете, дакле еквивалент за онај бол и срамоту, које му је лишењем слободe проузроковано.⁶⁷⁾ Што се нашега права тиче, ја мислим да може. У § 822. нарочито се истиче, да се мора накнадити она штета, која би повредом чије слободe или имања туђег проузрокована била. Кад дакле законодавац у овоме пропису истиче нарочито накнаду штете услед повреде слободe и имања, а не каже, да се има накнадити само имовинска штета услед повреде слободe, онда је јасно, да се може и накнада нематеријалне штете захтевати, исто онако као и по § 820. накнада за претрпљене болове. Најзад и по широкој одредби § 800. грађ. зак. могла би се та, у осталом сасвим правична и оправдана, накнада тражити.

(наставиће се)

Д-р Драг. Аранђеловић.

⁶⁵⁾ § 1329. Ко другога насилним одвођењем, приватним задржавањем или намерно каквим противправним хапшењем лиши слободe, дужан је овоме повратити пређашњу слободу и дати потпуно задовољење. Ако му више не може слободу повратити, онда мора жени и деци овога лица, као и при убиству, дати накнаду. § 1330. Ако је неко повредама своје части донета оштећен или лишен добити, онда он има права тражити накнаду штете у правом смислу или потпуно задовољење.

⁶⁶⁾ На пр. чиновник не загледа добро у црте и особене знаке лица, које као тобож познатог му злочинца хоће слободe да лиши — в. § 123. казн. зак.

⁶⁷⁾ По немач. грађанском закону то може бити. Види § 847. нем. грађ. зак. у § 1. ове расправе под бр. 2. примед. 2.

О ОДГОВОРНОСТИ ЗЛОЧИНАЦА

СА СУДСКО-МЕДИЦИНСКОГ ГЛЕДИШТА

(СВРШЕТАК)

Откуд лекару потребна компетенција за решење моралних проблема и питања из области казнене науке? Откуд он познаје казнен закон и границе у којима овај ограничава преступништво и криминалитет — границе — које растављају одговорност моралну од кривичне?

Нека се лекар чува да изиђе из свога делокруга, нека увек остане у својој лекарској домени, у којој је неоспорни господар. Њему припада да утврди дијагнозу болести; да опише њену озбиљност, пространство, опасност, симптоме; да утврди до ког степена она уништава снагу и ремети телесну и умну активност, али му никако не припада решење филозофских и метафизичких проблема, за решење којих нема потребне компетенције.

Чак и онда, кад судски лекар утврди чисту и просту одговорност окривљеног, ипак се порађа сумња. Зар истражни чиновник, тражећи од судског лекара да оцени одговорност не подразумева под овом само одговорност „судско-медицинску“, и зар самим овим не ставља у дужност лекару да утврди дијагнозу душевне болести, да опише њену озбиљност, пространство, симптоме, и да утврди до ког степена ова болест уништава отпорну снагу нервног система према болесним пасијама и инстинктима? Чиновник који се обраћа лекару не мисли на метафизику; он има у виду решење проблема, чији је битни фактор лекарска констатација.

Једина дужност, коју судски лекар има да испуни, то је, да процени умну вредност окривљеног, ако нађе симптоме душевног ослабљења, или тачно одређену болест, он ће то констатовати и ово његово констатовање имаће за последицу неодговорност окривљеног. У сваком случају мора се признати, да судски лекар може формулисати сличне декларације.

Обратни случај много је деликатнији: ако окривљени не показује никакве болесне симптоме, хоће ли лекар бити у праву да прокламује његову одговорност?

Очигледно је, да лекар неће имати права да формулише сличне закључке, ако се овај проблем посматра са гледишта филозофског; закључак овај не би био научан, а сем овога он је у неколико у вези са једним веома спорним и апсолутно нерешеним питањем. „Да би се знало, да ли је један човек луд, често пута довољан је само један минут, казао је Лосег, али пре него што се каже до то није, чекајте док не буде мртав“.

По нашем мишљењу лекар ће бити у праву да прокламује одговорност, ако се допусти да су изрази *неодговорност* и *одговорност* само формуле, у које лекар облачи и у облику којих износи резултате својих истраживања. То су само конвенционалне форме језика, разумљивог подједнако и за истражног чиновника и за лекара. Ако би се судски лекар ограничио само на то, да изложи душевно стање окривљеног, да га научно опише,

да формулише његову дијагнозу научним изразима, неговорећи о одговорности, ризиковао би да буде погрешно разумљив или потпуно неразумљив од чиновника који није, може се с разлогом веровати, ни практичар, ни физиолог, ни анатомист.

Овај начин оцењивања важности изрази *одговорност* и *неодговорност* са судско-медицинског гледишта, оправдава употребу ових израза и њихових деривата, и допушта судском лекару да говори о одговорности ублаженој, делимичној и ограниченој, пошто ове речи, у нашем начину посматрања, одговарају потпуно јасно стварности.

Може ли се претпоставити, да ће чиновник боље разумети друге научне изразе, као што су н. пр. они о невронима, о мезокефалијама, центрима асоцијација и т. д.? Очигледно не. Несумњиво је, међутим, да рапорт судског лекара мора бити разумљив.

Али има још нешто више: ми тврдимо да је лекар приморан да се изјасни прећутно о степену одговорности чак и онда, кад се само ограничио на констатације анатомског и физиолошког реда; избегавајући употребу овог израза, он ће спасти само спољашњост.

Изрази: „одговорност ограничена, делимична, ублажена“ одговарају, као што смо нагласили, конкретној стварности, и као такви могу се довести у однос са недостацима можданог састава; умна вредност једне индивидуе зависи, с једне стране, од вредности и броја можданих неврона које притежава, а с друге, опет, од васпитања, које су ови елементи примили, и модификације које им је доба старости донело. На овај начин људска бића класифицирају се према квалитету, броју и начину асоцијације њихових неврона; она се деле на sukcesивне групе индивидуа: виших, нормалних, дегенерисаних, слабих духом, глупака и идиота. У свакој од ових група средњи изрази карактеришу се лако, али се екстремни изрази додирују, и на овај начин образују неосетан прелаз од једне групе ка другој. У великом броју случајева класифицирање ће се моћи вршити брзо и прецизно; у другим, опет, случајевима лекар неће успети, ма каква била његова способност, да са прецизношћу дефинише душевно стање једне личности, и да је класифицира, те ће се с тога узетати да је уврсти било у групу нормалних, и према томе одговорних, било у групу дегенерисаних и неодговорних.

Закључак свој у овом смислу лекар ће изразити простом формулом, изјављујући да окривљени притежава ограничenu, ублажену или делимичну одговорност. Може ли се рећи да је лекар, изражавајући се на овај начин, повредио тачност научних израза?

Ако су специјалне прилике, као н. пр. нарочито узбуђење, у моменту извршеног преступа, појачале услове за ублажену одговорност, вештак ће говорити о веома ублаженој одговорности, и утврдиће да окривљени није много одговоран за акт који му се ставља на терет.

Има још и других прилика, у којима ће формуле о поменутих врстама одговорности наћи своју примену.

Ми смо посматрали личности само са гледишта њихове урођене анатомске структуре, са гледишта апсолутног броја неврона које оне притежавају. Шта ће бити ако су патолошки фактори повредили ове елементе? Како одредити тачан моменат, у коме су штетни утицаји трансформисали здраву, или релативно здраву индивидуу у душевно болесну; како одредити да су ови утицаји инфекционог порекла; да су резултат друштвене средине; да означају опадање организма услед дугог трајања; да су резултат фактора, који још нису тачно дефинисани, као што је то н. пр. случај код лудила гоњења? Хоће ли анатомски језик имати искључиву привилегију за описивање различитих психичких стања са свима њиховим нијансама?

С друге стране, ако је реч о јачини и бројним поремећајима, дуже посматрање окривљеног показало дијагнозу и прописати формулу потпуне неодговорности. Али у хроничним афекцијама са лаганим и постепеним напредовањем, чији се почетак огледа у промени карактера и опште осетљивости, дакле у једном од ових рђаво дефинисаних стања, у коме се налази само „нервоза“, какав ће закључак усвојити лекар? Чак и онда, кад посумња да су ови симптоми почеци душевне афекције, чија ће egzистенција тек доцније постати очигледна, он не може утврдити научну истину; то је „оцена“ коју судија захтева, те према овоме он мора бити начисто с њом, да лекар — вештак, изражавајући се о ступњу одговорности, само оцењује, а не и дефинитивно одлучује. Често пута он ће констатовати смањене умне вредности, али ће бити у немогућности да оцени у ком је моменту испитивана личност из стања релативног здравља прешла у стање очигледне болести и у овом случају он ће своје констатације резимирати формулом о ублаженој одговорности.

Овај начин разумевања значења израза: *одговорност* и *неодговорност* судско-медицинска, посматраних као варијације кривичне одговорности, одговара, изгледа нам, свему ономе што је правосудје у праву да очекује од лекара — вештака; њиме се избегавају досадне дискусије о слободној вољи; оно оставља сваком његово филозофско убеђење; оно, најзад, допушта лекару да јасно формулише своју мисао, не удаљујући се из области опсервација и праксе.

Ми мислимо, дакле, — и у овоме се наш закључак разликује од резолуције конгреса — да се споразум може постићи између најпротивречнијих филозофских доктрина, ако истражни чиновник у својој одлуци нарочито нагласи, да под одговорношћу разуме само *одговорност* судско-медицинску. Говор је, пре свега, обична конвенција, а оно што смета споразуму у овом деликатном питању оцењивања одговорности јесте, изгледа нам, питање речи“.

Д. Ђ. Алимпић.

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

1.

Суд општине вароши Лешнице, актом својим од 26. октобра ове год. Бр. 2121, пита:

»Код ово општинског суда постоји тужба извесног лица за покрадени му пасуљ са пољског имања, а ова се општина рачуна као варошка — чл. 4. зак. о општинама и чл. 1. зак. о накнади штете.

По истој тужби, суд је саслушао у кратко осумњиченога, и акта спровео среској власти на ислеђење, ценећи да се овде појављује дело кривице које се треба расправити по закону о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари, *измењен и допуњен одредбама о крађи*, јер је ово дело крађе људске хране, за чије је ислеђење надлежна средња власт чл. 5. и 13. зак. о накнади штете а пресуду доноси првостепени суд чл. 17. истог закона, тим пре, што вредност украденог пасуља износи по процени вештачкој 5 динара.

Власт средња повратила је исту тужбу овоме суду са наређењем, да овај суд као надлежан по § 391. I алинеја кривич. законика, § 4. полиц. уредбе и чл. 94 б, зак. о општинама дело иследи и пресуду своју донесе.

Моли се уредништво за објашњење по овоме: »Да ли треба овај суд да ово дело иследи и пресудом својом оконча, па ако треба, онда на основу којег законског прописа пресуду да оснује, да ли аналогно § 391. став први као крађу стоке, земљоделског алата и осталих ствари, или ће по неком другом законском пропису који није овоме суду познат?»

— На ово питање одговарамо:

И општински суд и средња власт, помешали су две ствари, које немају ничега заједничког, на име помешали су питање о накнади штете са питањем: ко је надлежан да извиђа кривицу, учињену крађом пасуља.

По чл. 1. закона о накнади штете учињене злонамерном паљевином и намерним противзаконим поништајем ствари, сваку штету, учињену паљевином, поништајем или крађом, плаћа она општина, на чијем је атару учињено кривично дело, ако се у року од месец дана не нађе кривац.

Накнаду штете процењују одређени вештаци под руковођењем иследне државне власти, а пресуду о накнади доноси првостепени судови (чл. 5., 13. и 17. пом. закона).

Ове су одредбе јасне и оне казују, да су само полицијске власти надлежне за извиђај око накнаде штете, кад год се ова тражи, без обзира на величину ове и без обзира на то, која је власт иначе надлежна да извиђа кривице, из којих је штета произашла.

Саму истрагу за кривичну одговорност води она власт, која је за то надлежна по закону.

Тако, ако је дело крађе преступно или злочин, извиђај воде средње власти, а ако

је иступ, воде општински судови у смислу § 4. става првог и 4. полиц. уредбе.

Према овоме, у овом конкретном случају средња власт је дужна да утврди величину тражене накнаде штете и да то поше првостепеном суду на пресуђење, а кривичну истрагу за проналазак кривца има да води општински суд, ако вредност покрађе не прелази двеста гроша чаршијских, и да пронађеног кривца осуди по § 391. кр. закона, а ако је вредност покрађе преко 200 гроша, онда је и за извиђај надлежна полицијска власт.

II

Суд општине сремачке, актом својим од 21. новембра ове год. Бр. 1909, пита:

»Пресудом овог суда Бр. 1024 од 30. јуна ове године, осуђено је једно лице са 25 дана затвора за дело из § 375 а крив. закона.

Кривица осуђеног застарела 9. октобра ове године, и он је за све то време, до тог тако рећи рока био у општинској служби, па у последњем тренутку напустио службу и тумарнуо незнано где, да би прошао 9. октобар, и тим начином осујетио казну.

5. октобра општински суд, по тачном извешћу свога члана, известио је средњу власт о овоме, молећи је уједно, да она поступи по другом ставу § 396. кр. зак.

Средња власт актом својим Бр. 1408 од 8. новембра ове год. препоручује суду, да ће суд лично бити одговоран, ако кривица осуђенога застари.

Сад настаје питање: да ли је кривица осуђенога застарила и ко је за исту одговоран, кад је осуђени побегао *из руку власти*.

Суд у осталом налази, да кривица није застарела, јер је по њој рађено те је тако прекидана застарелост.

— На ово питање одговарамо:

Чим је 9. октобра протекло три месеца, од дана саопштења пресуде окривљеном, а он, међутим, до тога дана није ухапшен, пресуда је застарела по § 396. крив. закона.

Она околност, што је он био у општинској служби скоро до у очи дана застарелости, не мења ни мало ствар, јер се под речима *»побегао из руку власти»*, разуме само тај случај, кад је он већ стављен у притвор, па из овога побега.

За застарелост пресуде одговорно је оно лице, коме је пресуда дата на извршење.

Ако се утврди, да је ово лице намерно пропустило да изврши ову пресуду, одговараће по § 128. кр. закона у вези са § 132. истог закона, а ако се утврди да је застарелост наступила без намере, онда ће одговарати административно - дисциплински.

III.

Суд општине кртинске, актом својим од 18. октобра ове год. Бр. 1697, пита:

1. »Кад је једно лице осуђено пресудом општинског суда да плати повериоцу извесну суму дуга, и пресуда постала из-

вршном, па поверилац тражи извршење, да ли се за извршење пресуде може издати дужничково имање под закуп, пошто нема никакве покретности, а од непокретности имања нема довољно по § 471. грађ. суд. пост. као земљоделац, те се због тога не може продавати, и

2. Кад осуђено лице има да плаћа дуг, али у овој општини нема онолико имања, колико му штити § 471. грађ. суд. пост. као земљоделцу, међутим са оним имањем, које има у другој општини има преко онога, што се поменути законским наређењем тражи, да ли се онда може узети у попис онај вишак, било у овој или оној другој општини, те да се пресуда изврши?»

— На ово питање одговарамо:

1. Закон штити земљоделцу извесно имање због тога, да овај може издржавати себе и породицу, и да не падне на терет општини и држави.

Кад би се то имање, које се не може продати, издавало под закуп за наплату приватних дугова, онда би била промашена намера и тежња законодавчева, јер би земљоделац ипак био лишен, истина само на други начин, онога, што му се хтело обезбедити.

Због тога се не може издавати под закуп имање земљоделца који нема довољно наглавице, ма да, у осталом, то не би могло бити ни иначе, пошто закон такав начин наплате не предвиђа за приватна потраживања.

2. Закон тражи да земљорадник има онолико земље, колико је прописано § 471. грађ. суд. пост.

Да ли је ова у једној општини или на више места, то не мења ствар.

Према томе, кад год неко има више од тога, онда му се вишак може узети у у попис, пазећи, наравно, на наређења § 466. и става 6. тачке 4. а § 471. помен. закона.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

Т Р А Ж Е С Е

Костадина Ђокића, бив. осуђеника пожаревачког казненог завода, родом из села Кукића, среза трнавског, тражи начелник среза трнавског актом Бр. 7359 ради издржавања једногодишњег полицијског надзора. Костадин је стар 19 година, средњег стаса, смеђе косе, округлих образа, носав. Пронађеног треба подвргнути издржавању надзора и о томе извести поменутог начелника.

Драгослава Ресимића, музиканта из Чачка, тражи начелство округа чачанског актом Бр. 11.277, код кога има да одговара за просту крађу. Пронађеног треба сровести поменутог начелству.

С К Р Е Ћ Е С Е П А Ж Њ А

У атару општине лозовичке, среза орашког, нађен је пре неколико дана један мангуп коњ, матор 15 година, длаке црне, у леву

задњу ногу путаст, без других знакова. Денеша начелника среза орашког Бр. 17662.

Код начелника среза жичког налази се под кривичном истрагом **Зарија Савић**, пекарски радник, родом из села Пешине, среза студеничког, због опасне крађе извршене Димитрију Манојловићу трг. из Краљева. Зарија изгледа по све сумњива личност, јер у почетку није

хтео ништа рећи о своме досадашњем животу, али је доцније признао да је једном осуђиван чачанским првостепеним судом 1897. год. на три године робије због опасне крађе. Он је стар 52 године, високог раста, сувољав, дуга лица, смењих великих бркова, у сељачком оделу. Како се мисли да је Зарија и раније учинио какво казнино дело, то се износи његова фотографија и позивају се све полицијске и општинске власти, ако би знале да је Зарија учинио какво казнино дело, да о томе известе начелника среза жичког с позивом на акт Бр. 19727.

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Утврђена идентичност. Николи Ристићу, пиљару у Коларчевој улици бр. 7., у току од месец дана, шест пута је извршена опасна крађа новца, воћа и јестива. Крадљивац је вршио ове крађе, по свој прилици око 6 сати изјутра, кад се смењују ноћни стражари, те је тако остајао неопажен.

Никола је 16. пр. м-ца оставио два момка у радњи, да причекају крадљивца. И заиста, око 6 сати изјутра неко калазуом отвори врата, па их једном руком држаше, а у другој имађаше једну кламфу и њоме покуша да отвори фијоку у којој је стајао новац од дневног пазара. У том га прекиде један пиљарев момак и крадљивац нагне бежати.

Момци пиљареви потрче за њим; један избаци три револверска метка да би заплашио крадљивца, и он заста код радње «Париски Шик» у Кнез Михаиловој улици. Момци га ухвате и одведу у кварт теразијски. Ту је крадљивац изјавио да се зове **Лазар Милановић**, да је по занимању бивши пиљар, родом из Крагујевца, неосуђиван, и да има у Враћи сина жандарма, по имену Димитрија.

Вођеном истрагом утврђено је, да је Лазар 10. пр. м-ца извршио опасну крађу новца, масти и једне кецеље, и Кипријану Станчевићу, касацину, у Коларчевој улици бр. 1. Приликом претреса нађена је код Лазара украдена кецеља.

Иследник кварта теразијског посумњао је у то, да је Лазар казао своје право име, и за то га је, актом Бр. 11.808, упутио Антропометријском Одељењу, да се утврди његова идентичност.

У Антропометријском Одељењу утврђено је, да је крадљивац заста Лазар Милановић, али да није по занимању пиљар, нити да је из Крагујевца родом, већ да је то чувени крад-

љак је велика вероватноћа, да је Лазар извршио још какво дело од како је пуштен са осуде, износи му се најновија фотографија и моли се сваки онај који би што знао у том правцу, да извести кварт теразијски с позивом на Бр. 11808.

ПОТЕРА

Љубомир Попадић, бив. слуга, родом из А. Угарске, који има да одговара за крађу амова Михаилу Турићу трг. из Београда, ухваћен је пре неколико дана у селу Врчину, срезу грочанском, али је при спровођу побегао испред спроводника. Љубомир је стар 22 године, средњег раста, прномањаст, малих бркова, брија се; од одела има на себи гуњ од шајка, и панталоне, на глави при штофани шешир, а на ногама опанке. Позивају се све полицијске и општинске власти да га живо у својим домањима потраже и пронађеног стражарно спровођу Управи града Београда с позивом на акт Бр. 48226.

љивац „Чивут Лаза“, који је 21. септембра т. г. пуштен из Београдског Казненог Завода са двадесетогодишње тешке робије.

„Чивут Лаза“ је до сада три пут судски осуђиван:

Први пут пресудом првостепеног суда за варош Београд од 1884. године осуђен је на пет године робије у лакој окуву због опасне крађе; од те казне издржао је 3 године и 9 месеца.

Други пут пресудом истога суда од 1892. год. Бр. 14260 осуђен је на десет године робије у тешком окуву, такође због опасне крађе; од тога је издржао 3 године и 10 месеца.

И трећи пут је осуђен због опасне крађе пресудом првостепеног суда за варош Београд од 21. септембра 1898. године на двадесет година робије у тешком окуву, од чега је издржао 9 година.

„Чивут Лаза“ је родом из Лапова у срезу лепеничком, стар 54 године, удовац, нема деце.

Кад су ови подаци послати иследној власти кварта теразијског, Лазар је признао сву своју прошлост.

КРАЂЕ СТОКЕ

Ноћу између 23. и 24. пр. м-ца непознати крадљивци украли су једну краву и теле Вукашину Икадиновићу, земљод. из села Лисе, а испред његовог подрума који се налази у селу Лозници, срезу трнавском. Крава је матора 8 година, жуте длаке, виластих рогова, а теле је маторо 9 месеца, женско, длаке сиве. Акт начелника среза трнавског Бр. 13.500.

Ноћу између 30. пр. м-ца и 1. ов. м-ца непознати крадљивци украли су једну кобилу Љубисаву Радојевићу, земљод. из села Слатине. Кобила је матора 5 година, висока 1.58 м. длаке зелене, цветаста, лисаста, брњаста, у десну предњу и обе задње ноге чарапаста, без жига. Денеша начелника среза беличког Бр. 24063.

Обраћа се најљубљивије свима полицијским и општинским властима на ове покраје.